

Tretje področje je didaktična igra kot temeljna metoda dela v prvem triletju. Tudi ta metoda dela je že pred leti našla pot v naše osnovne šole. Mnoge učiteljice so že spoznale njene učinke na otrokovo znanje, na otrokovo vzdržljivost in koncentracijo ter jo učinkovito uporabile kot motivacijo. Priporočamo, da se že v programu osemletne osnovne šole čim pogosteje uporabi didaktična igra kot metoda pouka, in to v različnih fazah pouka, tudi za obravnavo in ocenjevanje.

V prvem razredu so se uveljavili tako imenovani koticiki. Tudi to je področje, ki lahko najde pot v slovensko osemletno osnovno šolo tudi tam, kjer je še ni. Stalni ali občasni koticiki v razredu so navadno učencem zelo blizu, ker se v njih najde vse mogoče (od iger, knjig, raznih nalog, računalniških programov, igrač ...). Pouk v koticikih je blizu tudi sedemletnikom, je lahko bolj pester, učenec si dejavnost izbira, poteka po določenih in z otroki dogovorjenih pravilih, je vsestransko uporaben. Priporočamo, da koticike in dejavnosti v njih (delo po postajah, raznovrstne dejavnosti istočasno ...) učitelji vnašajo v svoj pouk že zdaj.

Posebno področje priprave na devetletno osnovno šolo zajema poznavanje šestletnikov. S tem področjem se učiteljice seznanijo že na modulu, pa vendar priporočamo, da se še posebej seznanijo z načini razmišljanja, zaznavanja in doživljanja šestletnika, z njegovo koncentracijo, s pomenom igre zanj, s tem, kakšno vlogo imajo v njegovem življenju sovrstniki in

kakšno odrasle osebe. Priporočamo, da v povezavi z vzgojiteljicami pripravijo delavnice na to temo.

Še posebno pozornost pa je potrebno že pred preoblikovanjem v devetletno osnovno šolo nameniti sprotnemu seznanjanju vseh strokovnih delavcev na šoli z okrožnicami Ministerstva za šolstvo, znanost in šport, z navodili in priporočili ZRS za šolstvo ali z usmeritvami Državnega izpitnega centra ter z drugimi informacijami, ki se kakorkoli navezujejo na izvajanje programa devetletne osnovne šole. Pri tem mislimo na organizacijske in materialne možnosti za izvajanje programa devetletne osnovne šole, na vse metodično didaktične posebnosti, ki jih v svojem programu prinaša devetletna osnovna šola ter na zakone, pravilnike in odredbe, ki urejajo delovanje devetletne osnovne šole. Gradiv je kar veliko in so dostopni na različnih internetnih naslovih ter v različnih zloženkah in publikacijah.

Tako tudi naš (vaš) prag za vstop v devetletno osnovno šolo ne bo tako visok.

VIRI IN LITERATURA

- Skupaj v 1. razred, ZRSS, OE Kranj, Kranj 1999 (interno gradivo).
 Opomnik 1, Opomnik 2 in Opomnik 3, ZRSS, Ljubljana 1998, 1999, 2000 (gradivo).
 Kuščer, K., Integrirani pouk, ZRSS, Ljubljana 2000.
 Zapisniki srečanj šolskih strokovnih aktivov v letih 1999–2001.

M E D » R E S N I M D E L O M « I N I G R O

Delo v devetletni osnovni šoli se močno razlikuje od dela v osemletki. Učenci prvega razreda so leto dni mlajši, zato je treba upoštevati njihovo razvojno stopnjo, njihove psihofizične zakonitosti in integracijo predmetov – integrirani pouk. Integracija vsebin poteka lahko na več načinov, to je odvisno od ciljev, vsebin, sposobnosti in predznanja otrok. Neopazni morajo biti prehodi med »resnim delom« in igro. Igra kot primarna oblika učenja pri uresničevanju ciljev mora potekati ob neposredni aktivnosti učencev z ustreznim didaktičnim materialom ob notranji motivaciji in reševanju problemov. V igri je učenec spontan. Tako se krepi njegova izvirnost in ustvarjalnost. Izkušnje, spoznanja in aktivnosti omogočajo učenčevo izražanje, doživljanje – čustveni in socialni razvoj.

Tako je nujno opisno ocenjevanje od prvega do tretjega razreda, saj opisne ocene učencev ne razvrščajo, ne primerjajo, temveč upoštevajo njihove individualne sposobnosti in jih spodbujajo k samovrednotenju. Pri sprotnih ali končnih zapisih tako upoštevamo njihov individualni razvoj na kognitivnem, psihomotoričnem in afektivnem področju, kar je velika prednost.

Ena izmed prednosti devetletne osnovne šole je tudi ta, da je posebna pozornost namenjena tistim učencem, ki odstopajo od povprečja. Gre za učence, ki so vključeni v redno osnovno šolo, kjer se izobražujejo po individualnih ali individualiziranih programih – na naši šoli je primer gluhonemega otroka. Za to delo pa je potrebno tako timsko delo in sodelovanje s strokovnjaki.

Za uspešno delo, napredovanje učencev in za uresničevanje ciljev je zelo pomembno sodelovanje učiteljice in vzgojiteljice v prvem razredu devetletne osnovne šole ter usklajeno sodelovanje učiteljic, ki poučujejo v posameznih oddelkih – timsko sodelovanje.

Na sestankih, ki so enkrat na teden, poteka evalvacija dela v preteklem tednu; hkrati se načrtuje tematski sklop za naslednji teden s cilji, dejavnostmi, oblikami, metodami, učnimi pripomočki, viri, literaturo, učbeniki, delovnimi zvezki, posebnostmi – sodelovanje zunanjih sodelavcev.

Prednosti, ki jih prinaša tandem učiteljica-vzgojiteljica:

- omogoča kreativno izvedbo raznolikih dejavnosti,
- boljše poznavanje razvojne stopnje,
- lažje spremljanje dinamičnosti dela v oddelku (oblike, metode),
- večja pozornost posameznemu učencu – individualna pomoč,
- lažje odkrivanje in odpravljanje težav pri delu,
- lažje spremljanje učenčevega dela in dajanja sprotne povratne informacije,
- lažje evidentiranje nadarjenih učencev,
- lažje sprotno preverjanje in ocenjevanje.

Tandem učiteljica-vzgojiteljica temelji na enakovrednem odnosu in komunikaciji, na medsebojni strpnosti in navsezadnje tudi na spoštovanju. Edina slabost je ta, da je vzgojiteljica navzoča le dve uri na dan, kar je nesporno premalo.

Tudi sodelovanje s starši je ena izmed pomembnih nalog v 9-letni osnovni šoli. Z različnimi oblikami sodelovanja (roditeljski sestanki, govorilne ure, dnevi odprtih vrat, delavnice, sodelovanje v projektih ipd.) so starši natančno seznanjeni s programom devetletne osnovne šole in s tem postanejo naposredno soustvarjalci vzgojno-izobraževalnega procesa.

*Biserka Križan, Nevenka Mrkša
Osnovna šola Rogatec*

Klavdija Kuščer

Zavod RS za šolstvo

U Č N I N A Č R T I V P R V E M T R I L E T J U

Večkrat slišimo, da je največja novost devetletne osnovne šole v prvem triletju ta, da vanjo otroci vstopajo že s šestimi leti. Vstop v šolo s šestim letom je pomembna novost. Tudi zaradi tega so predmetne kurikularne komisije pripravile nove učne načrte za vse predmete. Učni načrti upoštevajo razvojno stopnjo učencev in način učenja, prav tako pa so v učne načrte vgrajeni različni pristopi poučevanja, ki naj bi naredili pouk bolj raznolik in zanimiv.

SLOVENŠČINA

Predmetu slovenščina je v prvem triletju namenjenih 700 ur pouka. V prvem razredu 6 ur na teden, v drugem in tretjem pa po 7 ur. V prvem triletju se predmet z vsebinami in dejavnostmi učencev tesno povezuje z drugimi predmeti, npr. s spoznavanjem okolja, z matematiko, glasbeno in likovno vzgojo. Besedno sporazumevanje tako na slušni kot na vidni ravni pa

vseskozi povezujemo tudi z nebesednim: z likovnim, gibalnim, glasbenim in računalniškim opismenjevanjem. To velja še posebno za začetno opismenjevanje, ki traja celotno prvo triletje. Obravnava umetnostnih besedil je v prvem razredu namenjenih 50 % ur slovenščine, v drugem in tretjem razredu pa 40 % ur, vendar ta delitev predmeta ne sme razdeliti na jezikovni pouk in književno vzgojo.

V prvem triletju naj bi si učenci pridobili pozitivno čustveno in razumsko razmerje do slovenskega jezika. Postopno in načrtno naj poleg narečja obvladajo in uporabljajo tudi knjižni jezik. Vse štiri sporazumevalne dejavnosti (poslušanje in govorjenje, branje in pisanje) omogočajo učencem spoznavati sebe in svet ter zadovoljevati osnovne čustvene in družbene potrebe.

Učenci v prvem razredu predvsem poslušajo in govorijo, začenjajo pa raziskovati in spoznavati možnosti pisnega sporazumevanja. Učitelj spodbuja radovednost